

RÉDACTION ET ADMINISTRATION :

15, Rue des Capucins, GUINGAMP

Chèques postaux : C/C 44-88 Rennes

ABONNEMENT

Bretagne	5 fr.
France	6
Etranger	7
Ab. collectif . . .	3 (10 au moins).

PUBLICITÉ

Les insertions sont annuelles.

La page	160 fr.
La 1/2 page	80
Le 1/4 page	40
Le 1/12 page	15

COMMERCANTS, faites de la publicité dans **ARVORIG** qui est lu dans les communes du Tréguier et de la Cornouaille par les meilleures familles.

Constructions Métalliques

Jean LE FOURNIS

En face la Gare, GUINGAMP

Téléphone 1-32

HANGARS MÉTALLIQUES agricoles et industriels

Serrurerie — Grilles — Travaux d'Art

Toujours en stock **TOLE ONDULÉE** pour Toitures

Dépositaire des produits et ardoises
fibro-ciment « EVERITE »

ÉTABLISSEMENTS

LE JAMTEL FRÈRES

20, rue Saint-Yves & 2, rue des Carmélites

 GUINGAMP

MACHINES AGRICOLES

Quincaillerie -- Fers, Fontes

Spécialité d'Articles de Ménage

d'Eclairage et de Chauffage

ENTRÉE LIBRE

TÉLÉPHONE 27

Ma brenet eun dra bennak e ti an dud-man, lâret ho peus lennet
o embann en « ARVORIG »

LA NOUVEAUTÉ FRANÇAISE

Grands Magasins de Nouveautés

LES PLUS IMPORTANTS DE LA RÉGION

CHARETON - DRONIOU

GUINGAMP, 25, Place du Centre
SAINT-BRIEUC, 16, Rue Saint-Guillaume

TISSUS EN TOUS GENRES

DRAPERIE — SOIERIE — TOILES

CHALES — TABLIERS BRETONS

CONFECTIONS POUR HOMMES, DAMES & ENFANTS

LINGERIE — BONNETERIE

CHEMISES — COLS — CRAVATES

CANTERIE — MERCIERIE — PARAPLUIES

Meubles — Literie

ARTICLES DE VOYAGE

Ma brenet eun dra bennak e ti an dud-man, lâret ho peus lennet
o embann en « ARVORIG »

M. LE BRAS

Chirurgien-Dentiste

AVENUE DE LA GARE
GUINGAMP

Ar merc'h e Callac, Hôtel Bonifort

Maison DENIEL

Bourrerie — Sellerie

Articles de sports
Voitures d'enfants
25, rue des Ponts-Saint-Michel
GUINGAMP

FABRIQUE DE PARAPLUIES

Anciennes Maisons Dufour et Lémeillet
Yves MARTIN, Succ^rCannes, Réparations, Recouvrages
GROS & DÉTAIL
Place du Centre — GUINGAMP

Ancienne Maison ROCHETTE

CLOARECCHARCUTIER,
1, rue des Ponts-Saint-Michel
GUINGAMP**EPICERIE DE CHOIX****Y. LE GUEUT**

Rue Saint-Yves — GUINGAMP

VINS & SPIRITUÉUX

Pâtisserie — Confiserie
Glaces et Sorbets
Pièces montées — Entremets**Félix PINSON**

12, Place du Centre — GUINGAMP

Ma brenet eun dra bennak e ti an dud-man, läret ho peus lennet
o embann en « ARVORIG »**Vins et Spiritueux en Gros**
Vins de MesseMme LOUIS LE CLECH
4, rue du Grand-Trotrieux
GUINGAMP

Epicerie Centrale et Parisienne

LE PERRON & HEDICCorrespondants de la Maison Félix POTIN
29, rue des Ponts-St-Michel
GUINGAMP**LE CUN**Pharmacie
Optique — Photographie
Place du Centre — GUINGAMP**PEINTURE & VITRERIE****Ch. THÉBAUT**25, rue Saint-Yves — GUINGAMP
Grand choix de papier moderne**JULIENNE Frères****TISSUS EN GROS**
GUINGAMP**CHAPELLERIE & MODES**ROBILLARD
19, Place du Centre, 19
GUINGAMP**Chaussures en tous genres****F. DESGRANGES**
21, Place du Centre, 21
— GUINGAMP —Dilhad ha Danve
evit potred ha merc'ched**LE FRIEG-KERLEAU**Tost d'an Iliz
GWENGAMP**CORNANGUER - LE LAN**BICYCLES « Christophe »
et toutes autres marques
RÉPARATIONS soignées
Rue dé la Trinité — GUINGAMP

Ornement d'Eglise

Bronze et Orfèvrerie
Atelier de dorure et d'argenture**G. LE POULLOIJN**
12, rue de la Trinité, GUINGAMP**LE LIÈVRE****Charbons et Bois**

4, rue de la Trinité — Guingamp

Jean BONBONY, Marchand-Tailleur, BOURBRIACVÊTEMENTS sur mesure et COSTUMES de garçonnets
Spécialité de velourspour tout travail et de vêtements de travail
GRAND CHOIX :: Chappellerie et Casquettes :: GRAND CHOIX

PARAPLUIES — COURONNES MORTUAIRES

Ma brenet eun dra bennak e ti an dud-man, läret ho peus lennet
o embann en « ARVORIG »**Maison UNVOAS****CHARCUTERIE**— Spécialité d'andouilles
Pâté de foie gras —
42, rue Notre-Dame — GUINGAMP**PÂTISSERIE — CONFISERIE — GLACES**

Ancienne Maison LE BAIL

MARTINET, Successeur

43, Place du Centre
GUINGAMP**Gros EPICERIE Détail****LE DÉRÉAT & BONNO**6, rue des Ponts-Saint-Michel
GUINGAMP**HORLOGERIE BIJOUTERIE LUNETTERIE**Bagues pour Mariages
Montres de précision : Omega, Unic, etc.**F. ELLIEN**45, rue Notre-Dame — Guingamp
RÉPARATIONS**Epicerie Vins et Spiritueux****FRUITS — PRIMEURS**

Ancienne Maison GUIDON-CHARETON

J. POGAM, Seur
37, place du Centre — GUINGAMP
Téph. 30 Produits de choix

Les CONNAISSEURS
Et AMATEURS de BON VIN
se servent tous
Aux DÉPOTS NICOLAS

Dépôts dans la Région :
 ILE BRÉHAT. || LANNION.
 GUINGAMP. || PERROS-GUIREC.
 SAINT-QUAY-PORTRIEUX

L'Entrepôt de St-BRIEUC, 15, rue Jules Ferry, tél. 2-34
 expédie dans les villes qui n'ont pas de dépôts

POUR VOS INSTALLATIONS DE
Cidreries
 CONSULTEZ LES
USINES-TANVEZ
Société anonyme au capital de 1 500 000 francs
 GUINGAMP (Côtes-du-Nord)

Moulins à pommes •••••
 Presseoir charge carrée ou clair circulaire
 Toiles et claires •••••
 Presses à 2 vin pour cidreries
 Epergne, Laveur, Élevateur, Broyeur de pommes
 Service à C.O.G
 ++

CONCOURS POMOLOGIQUE DE LAIGLE 1921
 Médaille de Vermeil — 1re Prix
 Diplôme d'honneur — la plus haute récompense
 Catalogue FRANCO

Chapellerie
 GROS — DÉTAIL
 Chapeaux Ecclésiastiques
 CASQUETTES D'UNIFORME
E. PLAIRE Fils
 29, Rue des Ponts St-Michel
GUINGAMP

Ma brenet eun dra bennak e ti an dud-man, lâret ho peus lennet
 o embann en « ARVORIG »

H. JAN
 CHIRURGIEN DENTISTE

Reçoit tous les jours, de 9 h. à 5 h., sauf Dimanches et Fêtes
 37, Place du Centre -- GUINGAMP

PICHON
 BOIS du Nord
 Petit-Paris
 PLOUMAGOAR

Fruits, Epicerie, Primeurs
 :: Bonbons Fins ::
JÉGOU - LE PAGE
 50, Rue Notre-Dame - GUINGAMP
 Spécialité d'oranges :: Dépôt d'huîtres

Hippolyte URVOY
 * CYCLES ** MOTOS **
 33, Rue Notre-Dame, 33 -- GUINGAMP

VEND des Bicyclettes de toutes Marques
 ACHÈTE et de
 RÉPARÉ toutes Provenances

GRAND CHOIX DE BICYCLES ET D'ACCESSOIRES
 Garantis des meilleures Marques et des meilleurs Prix

URVOY
 Cycles
 GUINGAMP

AU BON ACCUEIL
BOGRAND Frères
 En Face de la Poste -- SAINT-BRIEUG

An holl gwiskamennhou hag an holl danve
 Bretoned ! E ti BOGRAND e kaver marc'hadouez vat
 ha marc'had mat ; et da welet !

Ma brenet eun dra bennak e ti an dud-man, lâret ho peus lennet
 o embann en « ARVORIG »

ARVORIG

Kelaouenn viziek Treger ha Kerne

Rener : E. AR MOAL, Coadout

A voul bcp miz soniou, marvaillhou, istor ar Vro,
kelennadurz war ar relijion, war al labour-douar, etc.,.

PRIZ : 20 real ar blâ evit Breiz.

Arch'ant ha koumananchou a ve digemeret :

Administration ARVORIG, 15, rue des Capucins, GRINGAMP
N° Chèque postal 44-88, RENNES

Skrivagnerien :

Draskik. — Barz Mene-Bre. — Abad Joanno. — Gab LiskHdry.
— Kloareg ar Wern. — Eur Mignon kristen ha breizad. —
Y. M. G. — Yan Grenn. — Tadig. — An Eun. — Didicho.
— Gweltas. — Pôr Juluen. — E. d'Herbais. — Ar Yeodet. —
Karevra. — Eur Mestr-skol kristen. — B. L. — Mabnoni.
— Digabestr. — Roc'hlañ. — J. C. — Pendero. — Evaig
Arvor. — Skrilh Mene-Bre. — E. Kerou.

Skrivagnerien goz maro aboue ar brezel (1914-1923) : Léon
PORZ-IEKEL. — MELIAC. — A. PORZER. — LAOUK.

N. B. — Al labouriou a dle bean digouest gant ar rener 'enn an 20
da voulan er miz warlerc'h.

BANQUE DE BRETAGNE

Société anonyme : Capital 7.500.000 francs

Siège Social à Rennes

Agence à Guingamp, rue Saint-Yves
Bureau à Callac

Toutes opérations de Banque et de Bourse

Délivrance de Bons de la Défense nationale

Ma brenet eun dra bennak e ti an dud-man, jaret ho peus lennet
o embann en « ARVORIG »

11st BLAVEZ

Niverenn 4

Miz EBREL 1923

ARYORIG

Kelaouenn Vrezonék Treger ha Kerne

TOLENN AR MIZ. — Alleluia ! E. M. — Boked Pask, M. —
e Koulinig Arvor a, AR YEODET. — Kroaz an hent, GAB LISKL-
DRY. — Ma Farrouz, E. d'HERBAIS. — Kanaouenn ar Ch'ha-
naouenn, AN EUN. — Telo, bugel Breiz, D. N. D. — Ostaleri
Beag ar Ch'rec'h, M. E. D. — 'Vil al labourerien douar, PENN-
DERO.

Prometel hon doa adlakat er miz-man : Tôlen Arvorig er
parrouziou hag er skollou ; chomet eo ermêz ken dia vilz mae,
gant re a labouriou a oa ; chomet ermêz iye : Hon istor ni ; —
Pedenn ar zoudard ; — An azen burzodus ; Tro Breiz, Pages
expliquées...

Eiz pajenn ouspenn — 24 evelch 16, — hon dije ezommoù
rakta! Pa weler nag a barrouz n'o deus ket ch'hoaz eul lenner,
unan, nemet a-boan, e sonjomp : Pegen ézel e veze, gant cun
tammiig bohont vât, tapout 2.000 lenner evelch 1.400! Ha ni
a greske Arvorig bag a stagfu bcp miz elz pajenn all outi...
Eun tam'm zikour, mar plij!

ALLELUIA!

Eus Sul ar Bleuniou da Zul Fask

Eun dra gaer hag eun dra yrás da zonjal ha da gom-
pren !

Pan antreas Hon Zalver en Jeruzalem, ar bohl o veuli
anean hag o stlepel war e hent dilhad, glasvez ha bleu-
niou, e enebourien, daoust d'ar goumnar-a oa enne,
p'eo gwir e oant war bouez pemp d'hen lazan, e ene-
bourien n'hallent ket harz; n'hallent nemet skignal o
dent e kuz. Jezuz a roe d'é skler da intent : « Ma kar-
fen, me veze rouz ha mestr er gér-man, ha n'eo ket me
a veze skoet ganae'h, c'houi an flini a veze skoet
ganin ! »

Pevar de goude, pa gasas ar Judeyien tud da gregi
warnan e liorz Jelsemani, daoust ma oa dioute eur ba-
gad hag holl armet mat, Jezuz a ziskaras ané d'an douar
dre nerz eur gomz hepken. Adarre e roas d'é da intent:
« Ma karfen, n'ho peze galloud ebet warnon ! Me eo
am eus pep galloud warnoc'h. Ma c'h añ ganac'h, eo
dre ma plij ganin mont. »

An de warlerc'h, pa oa stag ouz ar groaz, pa oa, da welet, trech'het da vat, dilezet gant an holl; pa oa dora pouunner Rom, gant hini ar Judevien, o waskan gare ar pezik a vuhe hag a nerz a chome gantan, pa oa rentet da netra ha dare da verval, soudent e savas e vonez, krenv hag uhel, evel enn den leun a vuhe : « Ma Zad, emean, lakat a ran ma inc etre ho taouarn ! » Hag e varvas. Kerkent an douar a grenaes, ar rec'hier a fraillhas, ha piou bennak a oa digor e zaoulagad a zonjas : « Hennez n'eo maro nemet dre ma kave mat mervel ! Ma karje, an douar hag en deus rentet ar re yato en dije lonket ar re veo ! »

Tri de goude e oa 'barz ar be, a belec'h ne deu deñ : vit ar grouadurien, brasan galloud a zo eo galloud ar maro. Hini ebet eus ar Judevien ne zonjfe ken mont da genver ar c'horf-ze, laket tri de 'so dindan ar men, da laret d'eau, evel ma r'ent pa oa e pign o tiwadan ouz ar groaz : « Deus alese 'ta, mar doué Doue ! » — Trech'h int, n'eus ket ezomm da choulen ! Maro eo profed Nazareth ! Skler eo gouzont brennan ne oa ken nemet enn den !

O Judev, na berr eo da spred ! Daoust hag ouz en em ober goue en despet d'it ; — daoust hag o tec'hel eus a-dré da zaouarn e liorz Jetsemani ; — daoust hag o tiskenn diouz ar groaz, e tiskouezje eun Doue piou oa ?

Dilect oa d'ean gortoz ma vije rentet evel m'eman brennan, ma vije maro, laket er be, gwardou war e dro, ma vije e ziskibien en dizesper hag en kanvou, o laret an eil d'egile : « Maro eo ! N'em dromplet hon doa gantan ! Ne oa tammo Doue ebet ennan ! Ne oa nemet eur paour kez den eveldomp ! » Neuze eo e sono evit Doue an eur d'en em ziskouez. Sevel a reio a varo da veo hag e gorf, eur gouli penn-da-benn pa voo diskennet en douar, a vo kær ha lugernus evel an heol.

Piou 'ta eo heman ha n'en deus netra krog warnan, zoken ar maro, met pa gar ha keit ha ma kar ?

Ar bed holl, a rumm da rumm, eus an eil kantved d'egile, a respont hag a respoento gant sant Thomas :

— « Ma Orou ha ma Doue ! »

E. M.

BUGALE « BREURIEZ AR BREZONEG »

(Pôlred ha merc'hed, adalek 8 vla da 14 vla)

Kas o hanofou, 'benn ar 15 a viz mae, da Rener Arvorig, Coadout, pâr Guingamp.

Boked Pask

ALLELUIA !

Trâ la la !

Debromp ar c'hiig gant ar bara !

Lezomp an uou ken da vla !

(KANAOUENN BON ZUD KOZ BOUDE SEIZ

SUN VBLE)

Pask ! Sederan, kaeran gouel !

Pask, « treiz ! » An tremen eus ar maro d'ar vuhe, eus ar pec'hed da stad ar c'hras, eus ar bed-man d'ar baradoz. An den zo eur heajour, o vont'a-dreuz traouien ar bed-man etrezek mene ar baradoz.

An Oan Bask a zebred eus e zav, eur wialenn en e zorn, eur gouriz war e groazell, evel eur heajour.

Pask, sederan, kaeran gouel !

Tôlet eo gant ar bed mantelli noaz ar maro ha tapet mantelli yeot wer ar vuhe. Tec'hel eo koumoul du an dristidigez ha dispak oabl glas al levez. « Gwisket eo gant sant Per e vragnou glas », evel ma ye laret. An heol ter a vous'hwarz ouz ar bokedou kentan digor o lagad en traouennou, er parkou, er prajou, el liorzou : bokedou bara lêz, bokedou roz-kannu pe bokedou sant Jozef, bokedou keler. Klevet ve kanaouennou ha richan an syned. Krog eo ar voualc'h ; an delou all e teuio ar goukou :

Sadorn ar Bleunion, d'abarde,
E housh ar goukou en Koad Malane.

Kaeran palez krouet gant Doue evit e vulgo, an den, roue ar grouadurien ! Ar bed a zouge kaon d'e Grouer o verval. Hag-en ne die ket diskoue joa d'e Grouer o tont, adarre da veo ? Ar bed o vleunian, gant an evned o kanan, ha n'int ket eur skeudenn eus milieroù ha milieroù a ineo o vleunian gant ar c'hras ouz an dôl Fask hag o kanan laouen meulodi da Zoue ?

An ilizou ive a oa en kaon. Dirak an ôteriou noaz ha diwernis, al lamp aour a oa mouzel e sklêrijenn. Jezuz a oa tec'hel d'e varadoz bihan, d'e chapell wenn, evel h ma oa e vignoned o veilha galvan. Ha kerkent ha m'eo binniget an tan neve, golo ha dôur Pask, setu ar c'hleier arru, rumm ha rumm, diouz o fec'hernaj Roun, (stad enne gant bennoz an Tad sanctel ar Pab, ken ma hadont « Uou Pask » war o hent), da gas eus o zouriou dantelezet o mouez arc'hantus dre an êr. An eil parrouz a respoñt d'eben : « Alleluia ! Meulomp Doue ! »

Alleluia ! Vare'hwarz eman Sul Fask ! An ilizou a wisk o c'haeran dilhad ; war an ôteriou e welet ar c'hoant'an bokedou a strink endro d'e c'houez vat. Stignet eo an drapoïou, lore an treech, an treech war ar maro... Ha de Sul Fask, an ilizou dre boll zo leun-harr. Ar griste-

nien, warné o c'haeran dilhad, levezet eft o c'herc'hien hag eleiz o chalon, a zo deut da ganan meulodi da Jezuz o sevel a varo da veo, dre e c'haloud e-unan, goude tri devez, a-dreuz d'ar men-be, evel eur spered, evel ar sklérijenn a-dreuz d'ar werenn. Sevel a ra splann ha lugernus evel an heol eus e wele ru d'an oab glas... Ne varvo ken!... Kristen, evel da Vestr mat, eun deveze zavo ive eus da ve, kaer, evel pa vijes eun all. Ar prenv-douar a ya da valafenn; warnout e vo kaerch zae evit robenn eur valafenn.

Kân eta « Alleluia ! » Doue da vean meulet !

Ouz tôt ive, an dud a zo seder. Mar ne stok ket kig-oan ouz muzellou an holl, eun tamai friko a vo koulkoude. An uou eman an ðe ané : evel eun gyn o tñikan a-zindan ar bluskenn, Jezuz a zispak a-zindan ar men-be. Uou poaz kalet a vo eta da lein, gant patatez ha kig soll, hag eur bannach jistr mat da gas ane e traou. Kôz a vo da vat. Pep hini a laro e c'her, seier ha joaüs, ha goude, adarre d'ar gousperou.

En meur a barrouz, e ve ar boked an de-ze. A genver an de-ze ec'h achiue sarmoniou ar G'hoareiz. Tud ar barrouz ha tud ar parrouzou wardro en em dastumé, en em vode. Ar zul e veze boked ar barrouz; al lun, boked ar barrouz-all; ar meurs, boked eun all. An dud ynouank en em wele koublet, peb a yoked en o c'herc'hien... Tri devez e pade ar gouelion; ne oa ket re tri devez diskwiz warlerc'h sez sun vijel ha neuze, tri devez e oa bet Hon Zalver en e ve.

Ar gristenien badeet de Zadorn Fask a zouge o robenn wenn betek de Zul ar Chazimodo, ar « Zul gwenn ».

Kristen bet o paskan, grët kaerch; douget betek ar maro robenn wenn ho padeiant ha neuze e nijfet d'ar Baradoz da ganan : Alleluia ! Meulomp Doue !

M.

E Miz Mae Hag er Miziou-all e Vo Moulet en ARVORIG :

Pennadou ha n'int ket anaveet, eus istor Breiz, gant eur **Mestr-Kelenner** ;
Krougach, soniou fentus, gant X... ;
Barzonegou, gant **E. d'Herbais** ;
Kontadennou, gant **Skrilh Mene Bre** ;
Al labour-douar, — kenteljou, gant **Pendero** ;
Thekla vihan, gwerz koz ;
Annaig, gant **Laouik** ;
Gwerziou ha Soniou an O. Gall ;
Fablennou, gant **Barz ar Gouet**,
hag all... .

KOULMIG-ARVOR

Aboe renz bir ar brezel, a ziframmas digamimp eum neheut mat diouz-hon gwellan mignoned, n'lan devoa ket het a varvou bras en Emzae breizek. Ha setu ma ligour ganimp, mantris evel eur c'hlaz ha fraihus evel eur glaehar, ar c'helou kri eus maro hon c'hemvroadez ket, Filomena Cadoret (intanvez Ar Velly), eus maro ar Varvez dispar, **Koulmig Arvor**, oberourez al levr dudius, **Mouez Meneou Kerne**.

An delemourez souezus, — a chomio an envor anel tra ma trergerio hon zraouennou gant ar Brezoneg, — he deus koltaet he znd hag he c'herent, d'ar zul ar 4 a viz meurs, d'an abarde, ha larnjet a denn-askek, evel eur goulimig, da horz ar Baradoz, eleg'h ma kavou ar « gwir evurasted », elec'h ma kano dinoc'h epad ar beurbadelez.

Dar meurs, ar 6, eo bet donaret he c'horf e bered Rostron, e-tal himi he fried, evel m'he doa goulenet.

Marvet eo, e skrif he breun d'imp, el lech'h he devoa helet ken alles mervel, en ti bilan he c'havel, « lostik d'iliz he baldeant ». Ped gwech, evit gwir, n'he deus ket bet kanet :

**Oh ! ya, me a fell d'in, noz de,
Tost d'am c'havel, gortoz ma be !**

Hag e oa dizroet, eun tri miz a oa, da di bilan he c'havel, o sonjal adkavet ennañ ar yec'hed. Siouz ! ar c'hienvet, eur c'hienvet didrue ha hit, a drechhas!

*

Koulmig Arvor a oa yaouank c'hoaz; n'he devoa nemet tre-gont vla.

Ar c'heiz eus he maro a boanio kement hini en deus bet an euryad d'anveout anel, d'anveout he labouriou. Adalek amzeriou kentan **Breuriez ar Brezoneg**, Filomena Cadoret, din dan an hanzo « Bugel ar Werchez », a vee unan eus ar regentan o tost er **Breuriez** hag ar gentan, a dia zur, o skriwan hag o karout ar brezoneg. Amzer ez eus abone. He c'hetant ka-naouennou a oa awenet dreist hag a ziskouze d'an holl e oa ganet enni, da Vreiz, eur Varvez eus an dibab. Ne dateas ket, e gwirione, d'en em lakaat er renk ubelan evel soniou ha ka-naouennou ha, dreist-holl, evel kanerez. Kennerzel gant an ell hag egile, — doncézonet dreist e oa, — o henih kënstri-vadegou **Breuriez ar Brezoneg** hag o kenhabourat aketus da **Groaz ar Vretoned**, e teus, en eun nebedig blavezion, da zastum danve ar c'haeran levr brezoneg hag an dudiusan a voe biskoz montet e Breiz, **Mouez Meneou Kerne**.

Heman gwisket ha kempennet en pep stumm eus ar bravon, — rak eun dornadig mignoned val e ginnigas d'ar Varvez yaouank o foan evit se, — a zo karget a vuhe, a spered lemm, a venoziou ubiel, a deneridigez ha, dreist pep tra, a freskadurez, — eur freskadurez hag a vo ken birvidik a-benn kantvialevezion aman evel m'eman birie.

— Nan, **Mouez Meneou Kerne** ne gozo ket, rak an obherourez he devoa bet digant Botic, en eun doare ijinus, doncézon

ar varzoniez. **Kouilmig Arvor** a ouie chilaou ar c'han tener a zav diwar meneou he bro, a ouie rei eur vonez d'ar c'han-ze, — he mouez, — ha d'he mouez koumouz evit gelont rei d'ar re all an evuristed bevel gant hec'h unan. Evel ma lenn ar blantenn he bevans diouz an douar clech m'eo diwanet, evel ma teul heb ehan ar vleuenn c'houez val endro d'el, evelsouze **Kouilmig Arvor** a gane hep posa ar pez a wele, ar pez a gare, ar pez a c'houzanve...

Ha kaerat da doniou, toniou kntulhet e Kerne, a lake d'he chansaouennout! Kanet ganti, e c'honcent kant gwech o salvoudegez hag o c'haerder. Daoust d'an nolemos reizet mai o deus e **Mouez Meneou Kerne**, n'hall den o c'hanna evrili; ouz o lenn, ouz o monskanan, e kav d'an den klevet c'hoaz mouez tener, eskellic ha dudius **Kouilmig Arvor**, kement e tarmje uhel, a-us d'hon zraouenn, e bro an hunvreou.

Anatol ar Braz en deus grot eus he mouez lag he slamm ar gwirionan menleudi cizarz **Digemer mat he levr**.

* N'am eus klevet ar vonez dudius-ze nemet eur wech ;
* met keit ha ma vevin, e klevin anez i evel en de binniged,
* sonj ho peus, — ma savas dindan an oab koumoulin evit
* meuli eur gomterez koz kousket e hered Perwenan. Paour-
* kez Liz Belzék! Kalz a draou gaer a oa bet laret diwar he
* fenn, hag e galleg, hag e brezonieg, gant tud kustum da gao-
* zeal brao. Met pa dostaes d'ar hez eur Gerneyadez gwisket e
* giz Rostrenn, ha p'en em lakas da ganañ, kroaziet he daouarn
* ganti war he dayancher, ar maronad he devoa komposet da
* vaouezig Tregor, kement himi a oa eno a blegas e benn, evel
* pa vije bet spred ar Varzed bras, spred Gwenklan ha
* Taliésin, o fistri d'ar vuhe war vuzellou ar ganaez Kenavo,
* adalek neuze, an dud gouizek! Holl e stouent o chalonou
* dirak ar gemenerez dister, rak er plac'hig-ze, Breiz koz a
* oa hadvez, Breiz koz a oa hadyaouank! *

**

Ha petra laret eus he labouriou, eus an danve ané, eus an dro-spered he devoa da zispak ar menoziou? Eun dudi eo lenn anci. Pa dro an den he levr, dellem da dellem, pa lenn ar zoniou, himi da bini, e ra kavadenmou-eus ar bravay, e kav pouziou eus ar c'houekan. Chilaouet penos e kinnig da Liz Belzék eur vleuennig brug a Vro-Gerne:

He c'hotulhet am eus war gerden ma zellen,
He c'hinnig a ran d'ach war askell eur bedenn.

E-leiz a berlez evelse ez eus e **Mouez Meneou Kerne** hag awalch eo e zigeri evit o c'havout, niverus ha lintrus, rak eun dra, dreist d'an treo all, a bar ebarz al levr: ar furnez kris-tien.

Piou a lenno, hep ne zavo e spred uhel, **Sul ar Bleunioù, Anjelus ar mintin, Gwreg al labourer, Boked a c'hlanded ?** Piou a lenno, hep bean teneret ha, marteze, skullh daerou, ar barzoneg dispar, **Ar re dilezet?** N'eus ket eun den oajet nág eur c'hoaziad a gement a c'hall hen ober hep gouelan. Pebez samim ponner a deul gouel an Anaon war spred hon barbez ker ha gant pebez karante en em stag he c'halon ouz an inoue paour dilezet!

Sellet ar belou-ze ha na dougent henoaz
Nemet spen an dilez ha drez hir an ankouaz!
Belou?... Nan, mat kentoc'h eur vontennig douar
(A zo) pilet gant troad an tremeniad digar.

Rak aze zo o hun breudeur kez da Lazar
Ankouaet adarre pa oant war an douar ;

Biskoaz n'eus bet skuilhet a zaerou war o be,
'Met gant an ivin glas, da vintiniou miz mae...

Hag ar Re yaouank, daoust ha ne gavont ket ive a lod e **Mouez Meneou Kerne**, evel kanaouennou an teneran, evel soniou ar se-deran, a seurt n'e devoa kavet neb hec'h ehet c'hoaz? En he zoniou yaouankiz eo e kavomp ar milian Filomena Cadoret, hec'h unan, o lezel he spredet da njil, he c'halon da garou, he zelen nouz da ganañ;

Kouilmig dinoc'h ha dizoursi,
Kanan oa ma brasan dudi !

Ne oa ket hepken eur Varvez dontezonet dreist, eur ganerez flour, bean e oa ouspen, evel pa lavarfen, eun Dilenn-veo... Marvet yaouank-flamm, he buhe a zo bet impliet eus ar gwellan.

Breman p'he deus kuiallet hon zraouenn a c'hiac'h, en ehouleman meur a wech hag-en n'en deus Ket ar chrouadar, enpad e vuhe, pe tro pe dro, an dontezon da ganañ e varo hep goût d'ean? **Gwinidel ar glanvourez** a zebiant d'in ar c'han-ze evit **Kouilmig Arvor**. Lennet ar ganaouenn gaer-ze, ar poz diwean end-eih, ha laret d'in hag-en n'eus ket, etre maro diwean zelennourez hag hen, eun henveldigez melkonius ha gwillion :

Mes eur goany kalet ha garo,
Ar plac'hig paour dinerez,
Ouz falc'h didrue an Anko,
Stourm, allaz, nan hallas ket,
Ha, pa deuas ar wenidel
An hanv goude, da Vrelz-Izel
E Kichen ar prenestri,
Ne gavas ken ar plac'hig !

Diskan

Ha 'tal ar prenestri dilezet
An evnig, mantret, klemmus, a gane :
— Plac'hig kêz, deus c'hoaz da welet
Ar wenidel goant, da garante !

Kan klemmus ar wenidel eo breman sionaz, kan he merc'hig pevar bla, koant evel eun el gant lie bleo melen kloauret, o c'houen, trueuz, pelech' c'man be manou garat pegwir n'he deus biskoaz bet ar c'hras d'anveout he zad, maro arôk he ginvivez...

He mamm hag he zad a zo bremen er baradoz o podi eviti hag evil o c'herent hag o mignoned. Met nag e oa fraillius da **Goulimig Arvor** en em zispartian diouz he zad ha laret d'ho bugelig: Kenavo en nervou!

An O. Doue he devoa servijet kerkouiz enpad he buhe re verr; ar Wer'hez Vari, kamen ganli ken kalonk dindan an hanouï Itron-Vari ar Porzou hag Itron-Varia-Gaoudin, o devo kemerzel ha frealzel d'el hec'h in. Hon Zent koz hag he deus karet kement ha ken darempred o fardouen anhendall a vo bet deut iye a benn hent d'el hag ambrouzet anci betek porched ar Baradoz elec'h ma kan bremen, en o zoenz hag a gevred gant he fried. Ave peurbadus! hec'h **Angelus ar mintin**.

Lennerien goz **Kroaz ar Vretoned**, a anvez anci crvad hag a zo bremen lennerien d'**Arvorig**, o devo eur bedenn evit, evit ar Varzem tener a gasas gant kement a garante he Doue hag he Bro!

Ar Yeodet.

Goude-skrid. — A vec'h eo schu ma feunnad ma tigone ganin ar c'helou, glaechans c'hoaz, eus maro merc'hig vihan **Koulimig Arvor**, an emzivadez pesar bia. Ar c'henavo laret d'el gant he mamm ne vo ket het gwali hir; eua daouzek pe hemzek devez hepken.

Ha kemen-man a zigas sonj d'in ens komzou ankenhus hon c'henvroadez, diwean gwech he gwelis, da foar Bod. — O vont ac'h an e'h on, emei; gwelet a ran frêz kement-se hag an holl hen gwel ivel... Mar en dije plifet gant Doue, c'hoaz da vihanan, lezel ac'h anou betek ma vije savet ma merc'h!... Siouaz! oh! siouaz!... E youl sanctel bezet groet dreist da hep tra! Koulskoude, oh! nag e pedan ancan evit, paourk'zic merc'h vihan! *

Hag he zellou a vamm a bare war an elig, truezus ha karanzeus; hag an elig a vousc'hoarze, o seblantou laret d'e vamm: * Ne vefoimp ket dispartiet pell, o mammil *

— Mantruz eo! a lavare an dud. A dia zur. Met piou a oar, iye hag-en n'eo ket gouleenn diwean ar vamm, he fedenn gae-ran, eo a zo het chilaouet gant Doue?

Koulimig Arvor he devoa eur garante vrás evit Tereza ar Mabig Jezus. Tereza vihan, evel ma lavare. E koum an hini a vo hanvet santez hepdale, he devoa roet d'he merc'h an hanou a Dereza. Martez he devoa goulennet digant al leanez madoberus lemel he merc'hig diouz hon zraonienn a zaerop evit miret outi * lanya soubenn drenk ar vuhe; * Ha Tereza vihan, galloudus-tre, a lakas ar Mabig Jezus da gutulih abretoc'h, evit liorzh ar baradoz, ar vleuennig tener a vije chomet dre aman, ahendall, da hirvoudi evel eun emzivadez paour.

A. Y.

Anken ha true eo kosaat
Ha tremen hep furaat.

An hini a ra vad elec'h droug
D'ar baradoz en em zoug.
(Lavariou koz).

KROAZ-AN-HENT

Tal - Kroaz-an-hient - pa dremenat,
Gant karante en em zinan,
Rak diwari eman Jezuz
O rei d'Imp kentellou nerzus.

Ha c'houi zo broudet gant ar c'noant
Da dastum madou hag arc'hant?
Ha c'houi jak dreist fe ha furnez
Arruou d'ar binvidigez?

War Jezuz tolet ho sello
Hag en em gavfet divao!
En eur c'haou dister e c'hanas
Hag er baourente e vevas.

N'en devoa ket eur men d'ean
Da astenn e benn e-warnan,
Ha pa varvas e-war ar Groaz
E gorf a Doue a oa noaz.

Hen, mestr an douar hag an nenv,
Hen, ken galloudus ha ken kreny,
Ma trec'h kurunou ha gwalon,
Ma toung ar bed war balv e zornnt..

Ha zentet ' peus ouz ho yout fall,
O lakat dorn war eun all?
— Tro war ma zu, 'me hon Zalver
Hag am gweli etre daou laer. *

Dilezet och gant mignoned
Ha gwali-c'hreel gant trubardet;
Hoc'h anken war var bean trec'h
Ha c'houi dindez dindan ar bee'h?

— Sav d'am c'haoul, eme Jezuz,
Ma c'halon zo madelezus;
Vit da zigemer 'man digor;
Euni d'az nech 'kavi didor.

Mé c'houve petra eo ar boan,
Gwasket on bet dreist peb unan;
Hini 'veldon ken dilezet;
Hini 'veldon ken kasaet!

Dal ma veen baruet da verval,
E tec'has kuit ma ebrest;
Per e-unan, gant drougiez,
Am na'has dirak cur vatez.

D'am Zad pa rentis ma buhe,
Eur stroll tud kri ha didrue
A c'houie ma kouezze ma gwad
Warné hag e-war o broad.

En II, en hent hag er parkou,
Nag a dud a lesk malloziou!
Paoeuz d'hen ober a rafent
Ouz Hon Zalver mar e sellent.

E-war ar Groaz pa voe staget,
Tre daou dorfelet voe savez,
Unan gant ar geun a bede
Hag egile 'zrouk-prezez.

Daoust oant bet ken fall ha ken fall,
O harn ne voe ket keyatal,
D'an nenv 'n hini kentan zavas,
An eil d'an ifern-ziskennas.

N'omp ken gwir vibien hon zadon
Ha ne heuilhomp ket o roudeu:
Pez a gasagni a garomp
Ha pez a brizent a ledskomp.

Gwechall kalvariou ha kroaziou
A weled stank war hon henthou,
Bremen da gounan o lezer
Ha ne ra van an tremener.

Kroaz ma Jezuz, o kroaz sanctel,
Chomet war douar Breiz-Izel,
Evit digas envor d'an holl [goll]
N'hellont, hebdoc'h, 'met mont da

Gab Liskildry.
Goudelin, miz c'henevrez 1923.

BARZONEGOU

MA FARROUZ

Stêrig sioul al Leff, e tu an hanter-boz,
Er zav-heol, Sant Jakez hag e chapellig koz,
Treverek, Sant-Jily, Kemper, Stang Kerlouet,
Set' aze, en daou c'her, kelc'h parrouz ar Faoued.

He iliz zo gwestlet d'an ôtrou Sant Herve,
Ar zant a brezegas war lein ar Mene-Bre ;
Kegi yaouank eleiz ve kinniget d'eau,
Ha, siouaz ! an tour paour n'eus kog ebet warnan ! (1)

Eur pennadik a zo ec'h eo bet dianket ;
Kaer a zo bêt furehal, biskoaz n'eo bet kavet ;
Marvat, e c'hoantaas monet da foueta bro :
Gantan Lan al louarn en devo grêt friko.

Er vro-man, trouz ebet ; sioulder ar c'hoajou,
Kammed ne ve klevet strak an taboulinou ;
Kar-nij ebet na zeu da dreuzi ar wabrenn,
Nag eus an hent-houarn disterañ sutadenn.

Trouz ebet, 'me-ve ? Eo, trouz joaüs an evned !
Turzunelled, koulmed, mouilc'hi ha drasked,
E kreiz an deliou glas a vesk holl o mousiezou,
Ha, gant o e'hantiri, 'ro buhe d'ar mèziou.

Ar Faoued n'eo ket bras : nao c'chant kever douar !
Vit ar gwiniz, avat, ne gavf-t ket he far ;
He jistr liou au aour tro var-zro 'zo brudet ;
Met diwaller outan, rak treitour eo meurbet...

Eus tud ar vro ive e lavarin eur ger :
Faouediz zo tud fur, tud leal, tud seder ;
Aman eus ar Bed ne c'honez ket an avel foll ;
Karante, bube vat, unvaniez dre holl.

E. D'HERBAIS.

(1) Breman 'zo eun tregont viâ bennak, ar c'hog a voe diskennet diwar an tour, war digare m'oa eun tammik torret, met ar mér koz a varvas hep laret da biou en devoa roet anean da ðzan, nag aboue, kaer zo bet e glask, biskoaz n'eo bet kavet. Etre dacuarn eur micherour laer e koueas, marvat

Kanaouenn ar C'hanaouennou

War dôn : *Me'zo eur zerjant-major,*
pe : *Ma chalon a zo fraîcheur.*

I.

Gourc'hennet e zo d'in implian ma spered
Da zevel eur garouenn, ha setu me nee'het ;
Pa u'ouzon warbenn petra, am eus laket em fenn
Warbenn ar c'hanaouennou ober ma c'hanaouenn.

II.

Adalek ma teu d'an den eun tammik korzailhenn,
Eo plijadur pep hini kanan eur ganaouenn :
Eur ganaouenn zo d'e zonj, dre mac'h eo bet stummet,
Stummet hervé e damm'oad hag e dammik spered.

III.

Pa oan bihanik bihan, ar gentan 'm oa desket
A oa kai an « Tra la la » hag a ouian bepred,
Ha hini ar « Yarig wenn a oa livet en glas,
« A oa êt gant al louarn de foar Sant-Nikolas. »

IV.

Pa oan eun tam kaletoc'h, da vêz gant ma loned,
« Kanaouenn ar bôtre saout » a blije d'in meurbed ;
Hag en eur vonet d'ar skol, war ma c'hein eur zac'h ier,
E jachen a-bouez ma fenn war hini « Ar skolaer. »

V.

Pa chomont ebarz ar gêr dimeus ar skolajou,
Plijadur an dud yaouank gant o c'hamaradou,
Er foariou, er pardonou, koulz d'an de 'vel d'an noz,
Au eil warlerc'h egile eo leuskel peb a bôz.

VI.

Gwerziou savet a-neve ha re goz kenkoulz-all
E plij d'ê neuze kanan d'ober d'an dud dansal ;
Joäisted an dud yaouank, soniou a garante,
Kanet e peb honestiz, setu pez ve gaute.

VII.

Pac'h a ar bôtre yaouank da zerviji ar Vro,
Ar zac'h gante war o choug hed ha hed an hencho,
Gant nerz ar c'hanaouennou, *Azor* a ve skanvoc'h,
Meûroc'h eo gar Yan Zoudard, an hent a zo berroc'h.

VIII.

Gwerziou ha soniou mesk-mesk, a bep sort e kaner,
Evit en em didui ha tremen an amzer ;
Lod ané denn d'ar glac'h, kalz all a zo fentus,
Hag evel beg an douchenn, lod all a zo flemmus.

IX.

Er pred eure i, ar c'hanor ve seder e galon,
Ha d'ar priejou neve ve kanet meur a zon ;
Goulen reont evite eürusted, hirr vuhe.
Ha deveziou stuet holl gant neud ar garante.

X.

Pa zo eur mabig bihan pe eur verc'hig ganet,
Gant eur zonig dous ha flour e vez luskellet ;
Ken ma kousko ar bugel en e gavelig k'oz,
Breur dre e galon dinamm d'Ele ar Baradoz.

XI.

Ar c'han a zo diduans roet d'imp gant Doue,
Evel ar mel, da zousaat chouervente ar vuhe,
Da c'hortoz ar blijadur, 'pad an Eternite,
Da ganan gant an Ele gloar an Otrou Doue.

AN EUN.

TELO, BUGEL BREIZ

III

*Kinniget gant doujans d'an O. ha d'an
Itron DELISSE, Mene-Alban,*

Dougen ar pôtrig a voe red ober, — ken fall 'vel ma oa rentet, — evel eun oanig paour o vont d'ar maro. Pa voe laket war e dreid, e tòlas eur zell hag ec'h anaveas e vestr. N em deurel a reas gantan ha 'n em lakat da bokat d'c zaouarn ha da 'n em stardan outan herrdan m'halle. Hag e tifronke, hag e ouele hag e c'halve anean d'hen zi-kour. Ar mestrel a ouele ive. Kregi reas en dorn ar bugel :

— Deus, emean, mabig paour, deus aman da vervel e harz treid da dad-kunv !

Ar skeudenn ven a oa eno bepred, disflach ha mut. Ar c'homt a c'hoarzas :

— A varvo, emean, neb a garin ! Met mar fell d'it te mervel aze, ra vo grêt da volonté !

Hag e kerzas warnan savet e gleze da skei... Neuze 'voe gwelet eun dra estlamimus... Petra 'ta ? emeo'ch.

Petra ? C'hilaouet ! N'eo ket kurun an neny a goueas war ar muntrer euzus ; n'eo ket an douar a zigoras din dan e dreid ; kaeroc'h ha mantrusoc'h a voe gwelet... Ar men a deuas buhe ennan ! Ar marc'heg men a zavas eur vrec'h, a zigoras e zorn hag a grogas peg e brec'h ar Zôz ; gant e zorn-all, e tennas ar c'hlaze men stag ouz e goste ha, rôk m'o dou sonjet finval, holl evel ma oant

eno, mut ha seizet gant ar spont, ar c'hlaze pouunner a zavas, a goueas hag a frailhas ar Zôz en daou hanter, adalek krec'h betek traou : eun tamm a goueas a bep tu.

Eur pennadig gouude, ma c'hredet, ar c'hastell a oa goullo. Tee'het e oant, kement Zôz a oa ennaou ; tee'het e oant holl en eur c'harmat, en eur yodal, evel tud pen-follet, diskiantet. Ne chome ken nemet Telo, ar bugel salvet, hag e vestr, o daou stouet dirak ar skeudenn ven deut adarre disflach ha mut evel diagent.

An Tad Budok a ziredas d'ar c'hastell, ha kalz a dud war e lerc'h, da welet ar burzud.

Herve ma lâr an istor, Telo, savet gant ar venec'h, a deuas da c'houde da vean eur prins fur ha skiantek hag eur zant a den.

Dir na Dor.

Ostaleri « Beg-ar-Chrec'h »⁽⁴⁾

Ostaleri Beg-ar-Chrec'h ne oa ket brudetoc'h evili, etre Korlê ha Pontiro, d'ar mare ma oa Jakez Vras o terc'hel anci. Ne oa ket eur mare'hadour saout, kezeg pe voc'h, boaz da redek ar foariou; ne oa ket eul labouret eus tu Gwengamp ha pelloc'h, bet o kere'hal merl du-ze, en ôd, ha n'anavee ket Jakez « Beg-ar-Chrec'h ». Holl, kement charretour a dremene war an hent reial, a diskenne en e di.

N'eo ket abalamour d'e jistr, ne oa ket gwelloc'h eget e lec'h all, met abalamour en doa het intantet d'c'hel kezek da rej zikour d'ar c'hargou a digouee d'e boudan o sevel d'ar c'hrec'h, a oa hir ha, mar hoa hir, a oa sounnoe'h c'hoaz. Eno en doa bet Jakez eur zonj gwellvat. Pell amzer e oa bet o klask e du da gaont eun aneval, rak teusk e oa an treo gantan da gentan, ha den ne gare prestan d'e an.

Eun noz bennak, da vihanan, setu o ligoueoout da lojan eur marc'hadour kezek eus koste Leon bet o prenan eur jô — eur c'haer a loen, — en Korlê. Jakez n'en doa d'ar mare marchosi ebet, nemet eur c'harti diskloz e penn e di. Eno e voe laket an aneval. Ar marc'hadour hag en doa evel war an hent, a oa krak-veo. O tonn eur zonj da Jakez, prenan digantant e varc'h. Met al Leoniad n'houlle ket klevet komz a werzan. Dal m'en devor debret eun tamm, ec'h eas da c'hourvez er c'harti, ouz penn e loen, e zonj partian pa dihunje. Kerkent ha ma voe en em dôlelet war ar plouz, en eun lakas da ziroc'h.

(4) Tregerlez, lod ané, a lar Beg-ar-Chrec'h.

An ostiz ne oa ket ét d'e wele; war' evez e oa pegouls e sorennje e zen, ha pa welas e oa ét d'on en e gousk, e tis-tages ar march'h hag e kuzas anean en eur brouskoad, eur pennad diouz e di. Goude bean berzet mat e wreg da devel, forz petra c'hoarvezje, e chomas war bale da c'hortoz ma sayje al Leoniad. Heman a zibunas e kreiz an noz hag a yeas evit kregi e penn e jō, da vont endro. Loen ebet ken. Mont a reas d'an ti hag e c'halvas an ostiz :

— Pelec'h, emean, eman ma marc'h ?

— Daon ! eme Jakez, 'teus ket a zonj ? gwerzet az tevoa anean d'in dec'h da noz.

— Gwerzet ma marc'h ? eme egile.

— Daon ! eme Jakez, paeet am oa anean d'il ! Eman an arc'hant 'n ez kodell !

(Da heuill)

M. E. D.

Vit al Labourerien douar⁽¹⁾

AN TEMZIOU CHIMIK

Setu adarre al labouriou bras o vont da gregi. Ma vije bet brao an amzer, pell zo dija e vijed krog d'ozan an douar patatez, hei, betterabez hag all, rak an holl dre-viouj a blij d'e douar ôzet mat ha brein.

Met nan eo ket awalc'h arat, diaoulat, munudi ha nêlat an douar evel m'eo dleet, red eo ive ha, dreist-holl, temzi.

Ar gwellan temz, a dra zur, eo an teil. Dre ma ne ve gwech ebet trawalc'h dioutan, tud a skiant o deus klas-ket gouzout petra a oa oc'h ober anean hag o deus ka-vet e oa enran pevar dra, dreist-holl, hag eo red d'ar blantenn kaout evit bevan ha kreski. Ar pevar dra-ze eo :

An « AZOTE » :

An « ACIDE PHOSPHORIQUE » :

Ar « POTASSE » :

Hag ar « RAV » :

Ar re-man a ve gwerzet breman dre holl, dindan pep seurt hanoiou ha, gras d'ê, al-labourerien douar a oar o implian evel m'eo dleet a gresk bep blâ rentidigez o douarou. Setu aman, berr ha berr, eur ger bennak diwar o fennou :

⁽¹⁾ Ar pennadou-skrid-man n'int ket bet tapet diwar eul levr hennak, gant eun den o vevan en kér ; grât int gant eul labourer-douar d'ean war an dro anaoudegez ha skiant-prenan. Tru-gare d'ean !

Dindan pesort hanoioù e vent gwerzet ;
'Vit petra ha penôs o implian.

I. AN « AZOTE »

An « Azote » eo a ro d'ar blantenn he liou glas ha, seul-vui, e ve dioutan, seul livetoc'h a ze e ve, ken ma tro ar glas war an du. Arabad implian re dioutan, dreist-holl evit an ed, rak ar plouz a vefe flask hag a gouezfe abred, ar pez a rafe gaou ouz ar greun. Ar plouz e-unan ne vefe ket mat.

An « nitrate de soude », an « nitrate de chaux », ar « sulfate d'ammoniaque », ar « cyanamide » eo a implier ar muian eus an temziou azotet.

An « nitrate de soude » hag an « nitrate de chaux » a ra d'ar blantenn evel ma ra an tol skourje d'eu loen, he lakat da lansan dioustu, met ne bad ket pell e reuz. War an ed tan, treut pe bet skötet gant ar gouany, — impliet e mis 'ebrel gant amzer sec'h, — ec'h int gwelvat. War ar parkajou potaj laouret, patatez revet, d'o lakat da adneveat raktal, an « nitrate » zo dreist. Arabad implian re dioutan mar deo bet teilet mat an douar arôk.

Ar « sulfate d'ammoniaque » eo ar gwellan eus an temziou azotet. Ar c'hontrol eus an nitrate, — nan eo mat nemet da rei eun tol skourje, — heman a bad pell en douar ha n'en gm ro d'eur blantenn nemet bep ma deve ezomm. Mar deo keroc'h ar zac'had dioutan, eo dre m'eo kalz krenvoc'h en « azote » evit an « nitrate », — 21 p. %, elec'h 15 p. %. Nan eo ket impliet awalc'h, sionaz, dre ma nan eo ket anaveet kaer c'hoaz dre aman.

II. AN « ACIDE PHOSPHORIQUE »

An « acide phosphorique » a ro nerz d'ar blouzenn ha magadurez d'ar c'hreunenn. Gras d'ean, douarou hon bro a rent kalz muioc'h elec'h m'eo impliet, rak douar Breiz a zo paour en « acide phosphorique ».

Heman a ve gwerzet dindan an hanoioù a « superphosphate », « scories » ha « phosphate ».

Ar « superphosphate » a zo mat dreist da hadan war an ed e mis meurs ha da implian evit an holl drejavou hanv, potaj, hei, ed du. Ar c'hôl ive a ferer a zo lipous warnan.

Ar « phosphate », tennet eus mengleuziou ar « Somme » pe an « Algérie », a zo pinvik en « acide phosphorique », met dre ma ve pell o kregi en douar, eo red hen hadan arôk ar gouany.

Ar « scories » a c'heller hadan en eul lakat an ed. Mat sur eo ive d'ar prajou gleb. Lakat a ra da greski enne ar melchen hag ar « minette », ha lazan a ra ar broenn. D'an douarou du, bec'h d'e o vreinan, ec'h eo dreist, dre ma zo ennan 45 p. % a rav.

III. AR « POTASSE »

Ar « sylvinite », ar « kaïnite » hag al ludu a zo temzioù potasik.

Bean zo c'hoaz kalz a re all, met nañ int ket gwell impliet dre aman.

Ar « sylvinite » hag ar « kaïnite » a fell goût o implan. Red eo hadan ané eur miz arrok an trevad, rak kalz a hollenn a zo enne hag heman a dev ar blantena pa ve o tont ermèz an hadenn.

War ar melchen ha war ar prajou ec'h int gwell val. Evel ar « scories » hag al « ludu », e kreskont enne ar melchen hag ar « minette ». D'ar patatez ha d'an holl botajou ec'h eo mat dreist ive an temzioù potasik.

IV. AR « RAV »

Douar Breiz-Izel a zo paour en rav. Gouzout a rér e vank rav d'an douar pa hen gweler o teurel trichen. En eur rei rav d'e zourar, al labourer en em binvidika. Ara bad kredi ar pez a lerer, e pinvika an tad bag e paoura ar mab. Ze n'eo ket gwir pa dalc'her da demzi evel m'eo dileet.

Ar merl a zo ive eun demz ravel hag ar « scories » ive, evel m'hon deus gwelet uhcloc'h.

AR « GUANO »

Heman a zo gwir-deil laket ebarz eur zac'h, p'eo gwir zo ennan mesket kement tra a zo 'barz an teil : 6 p. % « azote », — 10 p. % « acide phosphorique », — 3, 4-pe 5 p. % a « potasse ».

Impliet anean dinect'h ; ne gollfet nag ho poan nag ho arc'hant. Mat eo d'an holl drevajou, dreist-holl pa vank an teil. Koste an ôd, ne ve ket laket eun ervad patatez hep « guano ».

Ar « super » azotet a zo « guano » bihan, 2 p. % « azote », 8 pe 10 p. % « acide phosphorique », kuit a « potasse ». Gwelloc'h eo heman da lakat hei hep teil egét ar « guano », rak nebeutoc'h « azote » a zo ebarz. Re a « azote » a lakfe ar plouz hei da vean flask ha da gouean.

PENN-DERO.

LES LETTRES

Revue mensuelle, 4, Boulevard des Italiens, PARIS (IXe)

Félogie, Sociologie, Philosophie, Histoire, Littérature, Art

Abonnement : 25 fr. l'an. — Le numéro : 3 fr.

Numéros spécimen sur demande

Institution Notre-Dame. — Les Capucins GUINGAMP

L'INSTITUTION offre aux familles, avec une éducation chrétienne : Un cours de LATIN préparant au Grand Séminaire et au Baccalauréat; Un cours de FRANÇAIS avec enseignements spéciaux d'Agriculture et de Commerce; Un cours de BRETON pour les élèves qui le désirent. PENSIONNAT & EXTERNAT

E GWERZ :

15, rue des Capucins, Guingamp (ADMINISTRATION d'ARVORIG) —

Levr Buhe ar Zent : 6 fr. 50; 7 fr. 50, dre ar post. Adalek e'honec'h : 6 fr., hag ar frejou kas ouspen.

Christo' 5 fr.; 5 fr. 50, dre ar post. Diskenn-briz pa vo prenet e'honec'h war an dro. Ar c'haerañ levr moulet e brezoneg.

Mouez Menelou Kerne gant Filomena Cadoret : 16 real. — (18 real dre ar post).

Kanaouennou ar Bleun-Brug 1922 : 20 real; — (22 dre ar post).

Oberou an O. Clerc (Ktoareg-ar-Wern) : Grammaire bretonne : 16 real (4 fr.); 4 fr. 60 dre ar post; — Beaj Londrez : 8 real (2 fr.); 2 fr. 60 dre ar post; — Beaj Jerusalem : 14 real (3 fr. 50); 4 fr. 25 dre ar post; — Le Breton dans l'enseignement secondaire : 15 gwenneg dre ar post.

Vocabulaire français-breton (Vallée), broché à fr. franco recommandé.

Ken lies gwech ma prenfen eun dra bennak e ti an dud o deus aman embannou-konverz, lâret d'ê ho peus gwelet o hano en « Arvorig ».

Pommiers à Cidre

* * *
Arbres Fruitières
Forestiers
et d'Ornement

J. LIBERGE

Horticulteur - Pépiniériste
RUE SAINT-NICOLAS
GUINGAMP

Plantes à fleurs & à feuillage | Graines potagères & fourragères

Ma brenet eun dra bennak e ti an dud-man, lâret ho peus lennet o embann en « ARVORIG »

— Quincaillerie —

Articles de ménage

ALLAIN-MENGUY

François ROYER

SUCCESEUR

II, rue des Ponts-Saint-Michel

GUINGAMP

* A l'Alliance d'Or *

J. LARGENTON

Bijoutier

7, place du Centre ... Guingamp

Grand choix de BAGUES
et Bijoux pour mariages

Les meilleurs CHRONOMÈTRES et
Montres de Suisse et de Besançon : OMEGA, ZÉNITH, LIP, LON-
GINES, MOERIS.

Horloges répétition — Pendules
Réveils — Carillons
Téléph. 1-30

Au Tablier Breton

Camill - L'Olliérou

1, place du Centre

GUINGAMP

CHÀLES " CONFÉCTIONS " FOURRURES

Spécialité de TABLIERS BRODÉS
en tous genres

Maison ayant obtenu les plus
hautes récompenses dans tous les
concours pour ses châles et ses
tabliers brodés.

Yves NICOLAS

Champ-an-Roy

— GUINGAMP —

Kemener

a ra dilhad

evit ar BOTRED,

ar MERC'HED,

ar VELEIEN.

PAN a bep sort da choaz

Ma brenet eun dra bennak e ti an dud-man, läret ho peus lennet
o embann en « ARVORIG »

FERS - FONTE - QUINCAILLERIE - MACHINES AGRICOLES

BOIS

Matières de Construction

CHARBONS

Engrais Chimiques

GRAINES

Téléphone N° 4

Maison Veuve POMMERAY

CADOUDAL - LE GALL

BOURBRIAC

(Côtes-du-Nord)

Télégrammes : Cadoudal - Bourbriac

Registre Commerce : Numéro 1092

Yves COJEAN

Rustang-Guingamp

Travaux de PLATRE
et de CIMENT

Vente de Matériaux :
Chaux, Plâtre, Ciment

LÉON

Marbrier-Sculpteur

Rue de la Trinité
GUINGAMP

CALVAIRES
MONUMENTS FUNÉBRES
en tous genres

Louis LE GOFFIC

17, rue Maréchal-Pétain, GUINGAMP

A WERZ : ED. KERC'H, HEI da HADAN, DIBABET ha DIVEINET

Avalou, Mad Jin « LENERSAN »

An holl demziou « DIOR fils et Cie »

A BREN : HADOU hag HOLL DREO AN DOUAR

Ma brenet eun dra bennak e ti an dud-man, läret ho peus lennet
o embann en « ARVORIG »

BUHEZ BREIZ

Revue bilingue d'action bretonne
Mensuelle

Abonnement : 12 francs

Le numéro : 1 fr. 25
Administrateur : M. J. OLLIVIER,
17, rue de Brest, Landerneau.
C. C. 3.248 Rennes

ÉLECTRICITÉ

Installations - Réparations
Lumière, Force Motrice,
Sonneries, Téléphone

Louis LE POULQUIN
12, Rue de la Trinité
GUINGAMP

MONUMENTS FUNÉRAIRES

AUFFRAY
Marbrier - Sculpteur
43, rue Saint-Nicolas, 43
GUINGAMP
Succursale à PRIMPOL

DIHUNAMB!

Dastumaden miziek
groeit aveit Breihiz -er Morbihan
10, rue du Gaz, LORIENT

PRIZIEU. — Un Niveren : dék
blank. — Er Bléad : Eit Broth :
20 real ; Eit Bro Frans : 2
skeuid ; Eit er brôleu aral :
7 livr.

Grandes Facilités de Paiement

pour Voitures neuves et d'occasion

ÉCHANGE DE VOITURES

Ma brenet eun dra bennak o ti an dud-man, laret ho peus lennet
o embann en « ARVORIG »

EMILE MONJARRET

Place Saint-Sauveur — GUINGAMP

FABRIQUE de MEUBLES de STYLE, BRETONS et MODERNES
Chêne, Noyer, Acajou, Bronze, Miroiterie

TRAVAIL GARANTI

PRIX MODÉRÉS

Coutellerie LALÈS

Place du Centre - GUINGAMP

Repassage, Réparations tous les jours

Travail soigné, garanti

V. CARON

COIFFEUR-PARFUMEUR

Salon de Dames

Ondulation - Shampooings - Manucure
29, rue Notre-Dame — GUINGAMP

Restauration de Meubles de tous styles

Meubles Bretons

Eugène LEMIEUX Fils

Rustang — GUINGAMP

Meubles neufs et d'occasion

LORGERÉ-SOUDER

46, rue Notre-Dame — GUINGAMP

Epicerie — Spécialité de cafés

QUINCAILLERIE

TEINTURE - NETTOYAGE - APPRÊTS

Deuil en 24 heures

J. AUNEAU

13, rue Saint-Yves — GUINGAMP

Ma brenet eun dra bennak o ti an dud-man, laret ho peus lennet
o embann en « ARVORIG »

Les Magasins les mieux assortis de la région
AUX

Dames de France

Rue Notre-Dame, GUINGAMP

Nouveautés, Ameublements
Articles de Paris

LIVRAISON dans la RÉGION par SERVICE AUTOMOBILE

Ar gweilan march'hadourez evit ar priz izelan

GHAUSSURES

SABOTS EN GROS

et

FABRIQUE DE GALOCHES

Articles de qualité supérieure, fabriqués sur des formes spéciales pour la région.

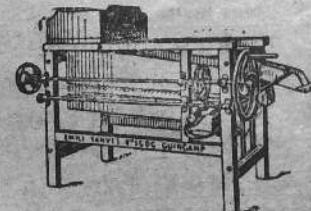
Demandez Échantillons et Prix

A. QUEILLÉ

47, Rue Notre-Dame, 47

GUINGAMP

Le TRIEUR de POMMES de TERRE
de NOIX, de CHATAIGNES, de HARICOTS
"MELIOR"

EST LE PLUS PERFECTIONNÉ
quoique vendu au meilleur prix

Concours VERSAILLES, Octobre 1922

1er Prix: Méd. vermeil, gd module

USINES - TANVEZ - GUINGAMP

Sté A*** au capital de 1.800.000 fr.

Catalogues et références franco

Ma brenet eun dra bennak e ti an dud-man, läret ho peus lennet
e embann en « ARVORIG »

FERS - CHARBONS - FONTES

ARTICLES DE MÉNAGE

Quincaillerie

Y. FILOUX

34, Place du Centre, GUINGAMP

Grand choix de FOURNEAUX de tous modèles

Vous trouverez tout l'HABILLEMENT
POUR HOMMES, JEUNES GENS
ET ENFANTS

A LA
"GRANDE FABRIQUE"

41, rue Notre-Dame, GUINGAMP

à "PARIS-TAILLEUR"

Place du Centre, LANNION

à "PARIS-TAILLEUR"

TRÉGUIER

VÊTEMENTS CONCHON-QUINETTE

Maison vendant le meilleur
marché de la région

Union Agricole

GUINGAMP

a bren AVALOU-DOUAR

a bep sort

« Early-Rose »

« Beauvais »

ha reo-all

Ma brenet eun dra bennak e ti an dud-man, läret ho peus lennet
e embann en « ARVORIG »

Bois de chauffage, Charbons, Sabots, Chaussures, Chaussons de Strasbourg

Veuve Pierre HAMON

34, Rue des Ponts-Saint-Michel —— GUINGAMP

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE

pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France
CAPITAL : 500 MILLIONS

Agence à GUINGAMP, 32, place du Centre
Bureaux à Lannion, Paimpol, Perros-Guirec, Pontrieux et Tréguier
Toutes opérations de BANQUE et de BOURSE
Dépôts de fonds à vue et à échéance fixe. - Placement et Escompte des Bons de la Défense Nationale

BREST. — Moullerez ar C'hazettennou Katolik, ru ar C'hastell. A.